

МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ЕКОЛОГІЇ ТА МЕДИЦИНИ

Кафедра стоматології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ХІРУРГІЧНА СТОМАТОЛОГІЯ»

для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Другий (магістерський) рівень

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Магістр

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 22 Охорона здоров'я

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 221 Стоматологія

КУРС 4

Київ 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Хірургічна стоматологія
Викладач (-і)	Климентьєв В. Г.
Контактний телефон викладача	
Е-mail викладача	
Формат дисципліни	Нормативна
Обсяг дисципліни	495 академічних годин, або 16,5 кредитів ЄКТС. 3 них: 100 годин – аудиторних (20 годин лекцій та 80 годин практичних занять) та 50 годин СРС (самостійної роботи студентів).
Посилання на сайт дистанційного навчання	Веб конференції в різних програмах (Зум, Скайп, Миит, Джитси, Тиимс, Вайбер, Фейсбук, Циско вебекс). Обмін завданнями через електронну пошту, Вандрайв
Консультації	Веб конференції в різних програмах (Зум, Скайп, Миит, Джитси, Тиимс, Вайбер, Фейсбук, Циско вебекс). Обмін завданнями через електронну пошту, Вандрайв
2. Анотація до курсу	
<p>Хірургічна стоматологія – одна з самостійних клінічних дисциплін стоматології, що вивчає хірургічні захворювання і ушкодження зубів, органів порожнини рота, обличчя і шиї, кісток лицевого скелета, при яких необхідне комплексне лікування. Серед методів такого лікування оперативні втручання – провідні.</p> <p>Предметом вивчення модулів 1, 2 на III курсі є визначення етіопатогенезу основних одонтогенних і неодонтогенних запальних захворювань щелепно-лицевої ділянки, діагностичні, лікувальні заходи в практичній діяльності лікаря хірурга-стоматолога та надання першої медичної допомоги в разі виникнення невідкладних станів, що загрожують життю хворого.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Формування у студентів системних знань з хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії, набуття практичних навичок діагностики, лікування та профілактики запальних, травматичних і пухлиноподібних захворювань щелепно-лицевої ділянки, а також виконання основних хірургічних маніпуляцій у стоматологічній практиці.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ознайомлення з історією розвитку хірургічної стоматології. ● Формування вмінь клінічного обстеження пацієнта. ● Вивчення принципів асептики, антисептики, знеболення та хірургічної техніки. ● Засвоєння методів видалення зубів і лікування ускладнень. ● Вивчення запальних процесів щелепно-лицевої ділянки, їх діагностики, лікування, профілактики. ● Опанування принципів реанімаційних заходів при ускладненнях. ● Формування навичок роботи в умовах амбулаторного прийому 	
4. Результати навчання (компетентності)	
Результати навчання	Методи навчання
Володіти сучасними методами профілактики, діагностики та лікування карієсу та захворювань тканин пародонта у дітей	Лекції, семінарські заняття, усне опитування, тести, діалог з здобувачами вищої освіти, творчі роботи зі створенням мультимедійних презентацій та їх представлення, самостійна робота з літературними джерелами
<u>Інтегральна:</u>	

Здатність розв'язувати задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю "Стоматологія" у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов та вимог.

Загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, пошуку, аналізу, синтезу; опрацювання інформації з різних джерел, основ доказової медицини.
2. Спроможність до неперервного навчання.
3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.
4. Спроможність реалізовувати знання у практичній діяльності.
5. Спроможність усно і письмово спілкуватися державною мовою. Здатність спілкуватись іноземною мовою.
6. Спроможність до ефективної професійної та міжособистісної комунікації та використання інформаційно-комунікаційних технологій.
7. Здатність адаптуватись до нових умов і ситуацій та спроможність автономно діяти у них.
8. Спроможність визначати та вирішувати проблеми.
9. Спроможність до роботи у команді, зокрема міждисциплінарній та інтернаціональній.
10. Дотримання деонтологічних норм у професійній діяльності.
11. Спроможність реалізувати систему знань і практичних умінь щодо забезпечення здорового способу власного життя і пацієнтів.
12. Спроможність до самооцінки власних досягнень та підвищення їх рівня.
13. Спроможність оцінювати стан навколишнього середовища, сприяти усуненню його негативних впливів на здоров'я.
14. Спроможність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо.
15. Спроможність до організації правового забезпечення та менеджменту професійної діяльності.
16. Лідерство у розробці та упровадженні інновацій і їх використанні у професійній діяльності.
17. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати необхідність його сталого розвитку, верховенства права.
18. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства.

Спеціальні (фахові, предметні):

- 1) збирання медичної інформації про стан пацієнта;
 - 2) оцінювання результатів лабораторних та інструментальних методів досліджень;
 - 3) встановлення клінічного діагнозу стоматологічного захворювання;
 - 4) діагностування невідкладних станів;
 - 5) планування та проведення заходів із профілактики стоматологічних захворювань;
 - 6) визначення характеру та принципів лікування стоматологічних захворювань;
 - 7) визначення необхідного режиму праці та відпочинку, дієти при лікуванні стоматологічних захворювань;
 - 8) визначення тактики ведення стоматологічного хворого при соматичній патології;
 - 9) виконання медичних та стоматологічних маніпуляцій;
 - 10) проведення лікування основних стоматологічних захворювань;
 - 11) організація проведення лікувально-евакуаційних заходів;
 - 12) визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги;
 - 13) організація та проведення стоматологічної диспансеризації осіб, що підлягають диспансерному нагляду;
 - 14) оцінювання впливу навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне);
 - 15) ведення медичної документації;
 - 16) опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.
- по завершенні вивчення модулів 1,2 «Хірургічна стоматологія» студенти повинні

знати:

1. анатомо-фізіологічні, вікові та статеві особливості здорового та хворого організму людини, взаємозв'язок функціональних систем організму і рівня їх регуляції; причини виникнення патологічних процесів в організмі, механізм їх розвитку і клінічних проявів, клініко-лабораторні симптоми захворювань і їх синдроми;
2. методи обстеження хворих лікарем-стоматологом; значення спеціальних та допоміжних методів дослідження для диференціальної діагностики стоматологічних захворювань; рентгенівську семіотику захворювань зубів і навкол зубних тканин;
3. методи знеболення та реанімації в умовах стоматологічної поліклініки та стаціонару; показання та протипоказання до оперативних втручань в умовах амбулаторії та стаціонару;
4. етіологію та патогенез основних стоматологічних захворювань, їх вплив на органи і системи людського організму, клінічні прояви стоматологічної патології в щелепно-лицевій ділянці, показання до застосування хірургічних методів лікування в стоматології;
5. профілактику, клініку та лікування запальних процесів щелепно-лицевої ділянки, захворювань скронево-нижньощелепового суглобу, слинних залоз.

вміти:

1. проводити обстеження пацієнта і заповнювати медичну документацію;
2. доповісти про хворого викладачеві;
3. обґрунтувати діагноз та скласти план лікування;
4. інтерпретувати дані рентгенологічних методів дослідження;
5. застосовувати основні принципи асептики та антисептики в умовах амбулаторії та хірургічного стоматологічного стаціонару;
6. застосовувати різні види місцевого знеболення;
7. надавати невідкладну допомогу;
8. виконати операцію видалення зуба;
9. діагностувати запальні захворювання щелепно-лицевої ділянки.

5. Організація навчання курсу

<i>Обсяг курсу</i>		
<i>Вид заняття</i>	<i>Загальна кількість годин</i>	
Лекції	20	
Практичні (семінарські) заняття	80	
Самостійна робота	60	
<i>Ознаки курсу</i>		
Семестр 7,8	Спеціальність 221 Стоматологія	Курс (рік навчання) 4-й

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№	Тема	К-ть годин
1	Історія хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії, їх предмет і завдання. Асептика, антисептика, профілактика внутрішньо-лікарняної інфекції.	2
2	Місьцеве та загальне знеболення. Класифікація, препарати, премедикація, нейролептаналгезія. Серцево-легенева реанімація.	2
3	Видалення зубів: інструменти, показання, протипоказання, ускладнення, профілактика.	2
4	Класифікація запальних процесів щелепно-лицевої ділянки: періодонтит, перикороніт, періостит, остеомієліт.	2
5	Специфічні запальні захворювання (актиномікоз, туберкульоз, сифіліс, СНІД) — клініка, діагностика, лікування	2
6	Абсцеси, флегмони, лімфаденіти, фурункули, карбункули ЩЛД.	2

7	Флегмони підщелепної, жувальної, під'язикової, шийної ділянок.	2
8	Глибокі флегмони, ускладнення (сепсис, медіастиніт, абсцес мозку).	2
9	Одонтогенний гайморит, артрити, артрози СНЩС, артроскопія.	2
10	Сіалоденіти, сіалолітіаз, профілактика ускладнень.	2
	ВСЬОГО	20

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Тема	Години
1	Історія і організація хірургічної стоматологічної допомоги, документація, методика обстеження.	5
2	Інструментарій для видалення зубів, методика, ускладнення.	5
3	Місцеве потенційоване та загальне знеболення.	5
4	Серцево-легенева реанімація.	5
5	Аплікаційна, інфільтраційна анестезії.	5
6	Знеболення нижньої щелепи.	5
7	Підочномкова, туберальна, піднебінна анестезії.	5
8	Центральні провідникові методи знеболення.	5
9	Хвороби прорізування зубів, перикороніт.	5
10	Періодонтит, періостит щелеп.	5
11	Гострий і хронічний остеомієліт.	5
12	Специфічні запальні процеси (актиномікоз, туберкульоз, сифіліс, СНІД).	5
13	Запальні процеси ЩЛД — етіологія, патогенез, обстеження, оформлення історій хвороб. 2–5. Абсцеси, флегмони, бешиха, карбункули. 6–10. Флегмони різних ділянок обличчя та шиї, особливості лікування. 11–15. Глибокі флегмони, ускладнення, інфекційно-токсичний шок.	5
14	Одонтогенний гайморит, пластика ороантральних сполучень.	5
15	Артрит, артроз СНЩС, синдром дисфункції, артроскопія. 18–19. Сіалоденіти, сіалолітіаз, сіалози, реконструктивні операції.	5
16	Підсумковий дифзалік.	5
	Разом	80

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Історія розвитку хірургічної стоматології.
2. Методи стерилізації та дезінфекції.
3. Механізм дії місцевих анестетиків.
4. Премедикація і нейролептаналгезія.
5. Види ускладнень при знеболенні.
6. Асептика і антисептика в стоматологічній практиці.
7. Принципи проведення серцево-легеневої реанімації.
8. Патогенез одонтогенного остеомієліту.
9. Особливості перебігу флегмон різних ділянок обличчя.
10. Клініко-анатомічні особливості щелепно-лищевої ділянки.
11. Патогенез сіалоденітів.
12. Диференціальна діагностика одонтогенного гаймориту.
13. Артрит і артроз СНЩС — відмінності.
14. Особливості інфекційно-токсичного шоку.
15. Клініка актиномікозу щелепно-лищевої ділянки

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу

Поточний контроль здійснюється на основі контролю теоретичних знань, навичок і вмінь на практичних заняттях. Самостійна робота студента оцінюється на практичних заняттях і є складовою підсумкової оцінки студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу.

Формами поточного контролю є:

- а) тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді, з визначенням правильної послідовності дій, з визначенням відповідності, з визначенням певної ділянки на фотографії чи схемі («розпізнавання»);
- б) індивідуальне усне опитування, співбесіда;
- в) розв'язання типових ситуаційних задач;
- г) ідентифікація збудників і переносників збудників паразитарних хвороб на фотографіях, макро- і мікропрепаратах;
- д) контроль практичних навичок;
- е) розв'язання типових задач з генетики і медичної генетики.

Оцінки у національній шкалі («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2), отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи.

Підсумковий контроль успішності навчання проводиться у вигляді екзамену (диф.заліку, заліку) (письмово, усно).

Для дисциплін, формою підсумкового контролю яких є залік:

Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за чотирибальною (традиційною) шкалою оцінювання. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені програмою дисципліни. Студент повинен отримати оцінку з кожної теми (на кожному занятті з практичної підготовки) . Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали. Підсумкова оцінка за поточну навчальну діяльність визнається як середнє арифметичне (сума оцінок за кожне заняття ділиться на кількість занять у семестрі) та переводиться у бали за **Таблицею 1.**

Таблиця 1. Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)

4-баль на шкала	200-бальна шкала	4-баль на шкала	200-бальна шкала	4-баль на шкала	200-бальна шкала	4-баль на шкала	200-бальна шкала
5	200	4,47	179	3,94	158	3,42	137
4,97	199	4,45	178	3,92	157	3,4	136
4,95	198	4,42	177	3,89	156	3,37	135
4,92	197	4,4	176	3,87	155	3,35	134
4,9	196	4,37	175	3,84	154	3,32	133
4,87	195	4,35	174	3,82	153	3,3	132
4,85	194	4,32	173	3,79	152	3,27	131
4,82	193	4,3	172	3,77	151	3,25	130
4,8	192	4,27	171	3,74	150	3,22	129
4,77	191	4,24	170	3,72	149	3,2	128
4,75	190	4,22	169	3,7	148	3,17	127
4,72	189	4,19	168	3,67	147	3,15	126
4,7	188	4,17	167	3,65	146	3,12	125
4,67	187	4,14	166	3,62	145	3,1	124

4,65	186	4,12	165	3,6	144	3,07	123
4,62	185	4,09	164	3,57	143	3,05	122
4,6	184	4,07	163	3,55	142	3,02	121
4,57	183	4,04	162	3,52	141	3	120
4,55	182	4,02	161	3,5	140	Менше 3	Недостатньо
4,52	181	3,99	160	3,47	139		
4,5	180	3,97	159	3,45	138		

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до ПК становить 120 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену становить 72 бали. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за традиційною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми.

Оцінювання самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового модульного контролю.

Таблиця 2. Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються іспитом (диференційованим заліком))

4-баль на шкала	120-бальна шкала	4-баль на шкала	120-бальна шкала	4-баль на шкала	120-бальна шкала	4-баль на шкала	120-бальна шкала
5	120	4,45	107	3,91	94	3,37	81
4,95	119	4,41	106	3,87	93	3,33	80
4,91	118	4,37	105	3,83	92	3,29	79
4,87	117	4,33	104	3,79	91	3,25	78
4,83	116	4,29	103	3,74	90	3,2	77
4,79	115	4,25	102	3,7	89	3,16	76
4,75	114	4,2	101	3,66	88	3,12	75
4,7	113	4,16	100	3,62	87	3,08	74
4,66	112	4,12	99	3,58	86	3,04	73
4,62	111	4,08	98	3,54	85	3	72
4,58	110	4,04	97	3,49	84	Менше 3	Недостатньо
4,54	109	3,99	96	3,45	83		
4,5	108	3,95	95	3,41	82		

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час підсумкового контролю засвоєння студентом знань, становить 80 балів.

Таблиця 3. Шкала оцінювання диференційованого (іспиту) заліку:

Національна шкала	Бальна шкала
«5»	70-80
«4»	60-69
«3»	50-59

	<p><i>Оцінювання підсумкового контролю вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 60% від максимальної суми балів (для 200-бальної шкали – не менше 50 балів).</i></p> <p><i>Кінцева кількість балів, яку студент набрав з дисципліни визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність (Таблиця 2) та за підсумковий контроль (диференційований залік, іспит) (Таблиця 3).</i></p>		
Вимоги до письмової роботи	Підсумкова письмова робота виконується у формі контрольної роботи.		
Практичні заняття	Модуль 1		
Аудиторна робота			
	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2
	Т1-4	сума	Т5-8....
	Контрольна робота – 20		Контрольна робота – 20
	Тест – 10		Тест – 10
	Робота на парах – 5		Робота на парах – 5
	Реферат – 15		Реферат – 15
		50	
Умови допуску до підсумкового контролю	Семестровий контроль передбачений у формі заліку. Передбачає підсумкову оцінку у 200-бальній шкалі як сума оцінок за поточний контроль знань (усне опитування, письмове опитування, тести, перевірка ідентифікації мікропрепаратів, рефератів), результатів складання 2-х змістових модулів.		
7. Політика курсу			
<p>Організація навчального процесу здійснюється із застосуванням Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) оцінювання успішності студентів. Зараховуються бали, набрані при поточному опитуванні, самостійній роботі та бали підсумкового контролю. При цьому обов'язково враховується присутність студента на заняттях та його активність під час практичних робіт.</p> <p>Недопустимо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пропуски та запізнення на заняття; - користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача); - списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше зданого теоретичного і практичного матеріалу. 			
8. Рекомендована література			

Основна

1. Харьков Л.В. *Хірургічна стоматологія*. — Київ: ВСВ «Медицина», 2020.
2. Грицай П.М., Мельничук Г.М. *Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія*. — Львів: Наутілус, 2019.
3. Ткаченко П.І. *Хірургічна стоматологія*. — Харків: ХНМУ, 2021.
4. Peterson L.J. *Contemporary Oral and Maxillofacial Surgery*. — 8th ed. — Elsevier, 2022.

Додаткова

1. Костенко Є.М. *Анестезіологічне забезпечення в стоматології*. — Київ, 2018.
2. Choukroun J. *Oral Surgery and PRF*. — Quintessence Publishing, 2021.
3. Fonseca R.J. *Oral and Maxillofacial Surgery*. — Elsevier, 2018.